

LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2019 MUUTOKSET 1.8.2022 ALKAEN

1. Lisäykset valtakunnallisiin osuuksiin vahvennettuna:

2.1 Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. **Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022).** Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

4.3.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja ppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Opiskeluhooltoja toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhooltona. Opiskeluhoolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevista asioista (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §).

Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. **Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018, 40 § 7 mom, muutettu lailla 165/2022).**

Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämiseksi tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. **Opiskelijan on käytäyttyävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018 30 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022).** Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

...

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

...

Sürretään omaksi kappaleeksi lisäyksiin:

4.4 Kurinpitotoimet

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käytäyttyävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitotoimia (**lukiolaki 714/2018, 41 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022**).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus

ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Toimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. **Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022)**

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta
- Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. **Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.**
- Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.
- Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määrääjäksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määrääjäksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.

4.4.1 Kurinpitotoimien käyttämistä ja menettelyjä koskevan suunnitelman sisältö

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat

asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamisenmenettelyt
- **suunnitelman tekeminen opiskelijan tuesta opetuksen epäämistilanteissa epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom, muutettu lailla 165/2022)**
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitotoimia käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien

käyttämisessä

- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitotoimista tiedottaminen eri tahoille
 - yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
 - menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.
- Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

2. Näiden muutosten lisäksi seuraavat muutokset paikallisiin toimintaa ohjaaviin suunnitelmiin (Suunnitelma kokonaisuudessaan nähtävillä Opetussuunnitelman 2021 yhteydessä):

Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

...

2.2. Häirintä

...

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka luonteeltaan ei ole seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiollisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Sukupuoleen perustuva häirintä voi ilmetä:

- alentavana ja kielteisenä puheena toisista sukupuolista
- **toisten** sukupuolten halventamisena

...

3.2. Menettelytavat, jos kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää esiintyy

Lukio voi puuttua häirintään, kiusaamiseen, **syрjintään** ja väkivaltaan, kun se tapahtuu oppilaitoksen alueella ja työpäivän aikana tai oppilaitoksen järjestämässä tilaisuudessa **eli yleisesti ottaen oppimisympäristössä tai koulumatkan aikana**. Jokainen kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää havainnut on velvollinen ottamaan asian heti puheeksi, jotta asia voidaan selvittää huolellisesti ja mahdollisimman nopeasti tapahtuneesta. Kerro havaitsemastasi asiasta rehtorille/vararehtorille välittömästi.

...

Asian käsittely:

- Rehtori nimeää aikuisen, joka toimii asian käsittelijänä.
- Keskustelu kaikkien asianosaisten kanssa rauhallisesti ja kiireettä; myös opettajia ja koulun muuta henkilökuntaa kuullaan. **Huoltajia tai muita laillisia edustajia tiedotetaan tapahtuneesta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.**
- Keskustelu kiusatun / häirinnän kohteeksi joutuneen kanssa, alaikäisten osalta myös huoltajia kuullaan.
- Keskustelu kiusaajaksi/häiritsijäksi nimetyn kanssa, alaikäisten osalta myös huoltajia kuullaan.
- Kumpikin osapuoli saa tilaisuuden kertoa oman näkemyksensä. Keskustellaan kummankin osapuolen kanssa odotuksista tilanteen ratkaisemiseksi.
- Asianosaiset kutsutaan yhteiseen sovittelukeskusteluun, jossa puhutaan konkreettisista tilanteista ja tapahtumista tavoitteena **on mahdollistaa sopiminen sopiminen**

(~~anteeksipyyntö ja anteeksiantaminen~~). Tarvittaessa tehdään kirjallinen sopimus, jonka osapuolet allekirjoittavat. Sovitaan tilanteesta riippuen käyttäytymiseen tehtävistä muutoksista sekä seurannasta. Sovitaan seurantatapaamisten ajankohdat, joissa tarkistetaan, onko kiusaaminen/häirintä loppunut.

...

5. Yhteistyö huoltajien kanssa

Pääsääntöisesti ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä koteihin opiskeluun ja muihin asioihin liittyvissä asioissa. Kiusaamisasioissa aina puhelimitse mahdollisimman nopeasti. Kiireellisissä asioissa myös rehtori/vararehtori/opinto-ohjaaja voi olla yhteydessä puhelimitse.

Suunnitelmasta tiedotetaan alkavien ryhmien kotiväenillassa syyskuussa. Kotiväenilloissa käsitellään myös muita opiskelijan kokonaisyhyvinvointiin vaikuttavia asioita.

Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajat otetaan mukaan tapausten käsittelyyn ja jälkiseurannan tapaamisiin.

Yleisen myönteisen ilmapiirin luomisessa muistetaan aina yhteistyö koteihin ja kotiväkeä kutsutaan yhteisiin tapahtumiin.

3. Lisäksi korvaamme oikealla liitteellä ”Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista” pienin lisäyksin.

Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista – erillinen liite